

Utenrikskronikk av dr. Arne Ordning.

Opløsningen av Komintern har en aktuell politisk bakgrunn, men den er samtidig sluttstøtten på en lang utvikling. Grunnlaget til organisasjonen blev lagt i 1919, etter initiativ av det sovjetrussiske kommunistparti ledet av Lenin og Trotski. De var overbevist om at det nye styre i Sovjetsamveldet bare vilde kunne reddes ved en revolusjon i de viktigste industriland i Europa. Kampen for Sovjetsamveldet og for verdensrevolusjonen var derfor for dem ett og det samme, og til dette formål trengtes en internasjonal kamporganisasjon. I Mellemeuropa stod det borgerlige samfund tilsynelatende overfor et sammenbrudd, og både i Frankrike og England var det sterk tilslutning til radikale socialistiske partier. Det viste sig imidlertid at det ikke var forutsetninger for noen kommunistisk revolusjon utenfor Sovjetsamveldet. Weimarrepublikken rokket ikke ved grunnlaget for det borgerlige samfund. I de andre land sluttet flertallet av arbeiderne sig til de demokratisk-socialistiske partier. De vest-europeiske land gikk så langt som til å bekjempe revolusjonen i Sovjetsamveldet militært. Da den hvite arme blev slått av den røde opgav imidlertid de borgerlige regjeringer forsøket på å gjeninnføre det gamle styre i Russland.

Efter Lenins død utbrøt en bitter teoretisk strid innenfor det russiske kommunistparti. Trotski holdt fast ved at sovjetstyrets varige eksistens var avhengig av en internasjonal revolusjon, mens Stalin hevdet at socialismen lot sig gjennomføre i et enkelt land. Stalin seiret. Han gjennomførte en industrialisering og kollektivisering av jordbruket som krevde store ofre, men som skapte det økonomiske og sociale grunnlag for samveldets styrke. Kominterns oppgave blev nu ikke lenger å arbeide for verdensrevolusjonen, men å beskytte Sovjetsamveldet mot angrep utenfra. I hele denne periode hersket der i samveldet den dypeste mistro til de vest-europeiske kapitalistiske land. Man var redd for at de vilde danne en koalisjon mot det. Det var derfor av interesse at det i disse land fantes revolusjonære partier som var villige til å gå hensynsløst inn for Sovjetstatens interesser. De kommunistiske partier fikk særlig tilslutning blandt unge arbeidere som var misfornøiet med de socialdemokratiske partiers moderate politikk og begeistret over det veldige oppbygningsarbeide i Sovjetsamveldet. Men de kommunistiske partier fikk ikke avgjørende innflytelse, ikke en gang innenfor arbeiderbevegelsen.

Det var det sovjetrussiske kommunistiske parti som hadde ledelsen innen Komintern og denne blev blandet inn i indre russiske forhold. Ledelsen blev stadig strammere. Den de forskjellige kursendringer som blev resultatet av denne forbindelsen og som var ledsaget av eksplosjoner og fordømmelser svekket tilliten til det kommunistiske parti i land med sterkere demokratiske tradisjoner. Eksistensen av Komintern førte etterhvert til strid innenfor arbeiderbevegelsen. På den annen side utnyttet fascistiske og nazistiske kretser Kominterns virksomhet til å forgifte forholdet mellom Sovjetsamveldet og de borgerlige demokratiske kretser som kunde være villige til å samarbeide mot truslen fra aksemaktene. Da Sovjetsamveldet ble overfalt var Komintern forflyttet til en by i Sibir og blev praktisk talt ikke benyttet. Det at Tyskland overfalt samveldet gjorde Vesteuropa til dets allierte og skapte interessefelleskap mellom disse land og Sovjet tværgjennom alle motsetninger. Disse motsetningene hadde vært så store at forhandlingene sommeren 1939 ikke førte frem. I allierte kretser trodde man det mulig at Stalin vilde gå sammen med Nazi-Tyskland, og i Russland hadde man mistanke om at vestmaktene kunde tenkes å ville støtte et tysk angrep på Sovjetsamveldet. Siden er man nådd frem til en gjensidig tillit. Begge parter er klar over at det er deres felles livsinteresse å slå Hitler-Tyskland. Det avgjørende vendepunkt var Churchills tale 22 juni 1941, hvor han helt og fullt gikk inn for forbund med Sovjetsamveldet. Siden er det gode forhold blitt ytterligere utviklet ved Churchills og andre fremtredende statsmenn besøk i Moskva og Molotovs besøk i London, og ikke minst ved de britiske og amerikanske leveranser til Sovjetsamveldet.

Men avgjørende er de rent militære kjennsgjerninger. I samveldet hersket der for en tid siden en viss utålmodighet når det gjaldt oprettelsen av den annen front, men felttoget i Tunis og bombingene av Tyskland har overbevist Russland om at vestmaktene mener det alvorlig. Dette tillitsforhold trer klart frem i Stalins 1. mai-budskap. Russernes heltedige kamp mot Tyskland har skapt en helt ny innstilling til samveldet i Amerika og Storbritannia. Ennu er der visse politiske og psykologiske vanskeligheter som må overvinnnes, særlig i Amerika. I mange amerikanske kretser, særlig blandt katolikkene, er man ennu redd for det såkalte røde spøkelse, og denne stemning blir utnyttet av de tidligere isolasjonister. For å rydde disse meninger til side er det at Sovjet har ophevet Komintern.

Krigen har skapt et klart skille mellom Hitler-Tyskland og dets vasaller på den ene siden og alle frihetselskende nasjoner på den andre. Derfor er kampen mot Hitler nu det eneste som teller. De kommunistiske parti er blitt løst fra sine forpliktelse mot Komintern og opfordret til å sette alt inn for å vinne krigen. Opløsningen har vakt sterk opsikt og hatt stor innflytelse i USA. I amerikansk presse blir det skrevet at oppløsningen av Komintern er den største politiske seier som er vunnet av de allierte under krigen, og den karakteriseres som et mesterverk av politisk strategi fra Stalins side. Opløsningen har skapt stor forvirring i nazistenes propaganda. President Roosevelt har sendt en særlig ambassadør, Davies, til Moskva, og samarbeidet mellom de allierte nasjoner blir stadig mere intimt. Hele denne utvikling viser at den store koalisjon mot Hitler er fast sammenløst, og det lover godt for framtiden. Et godt samarbeide mellom vestmaktene og Sovjetunionen er ikke bare en betingelse for seier over akselmaktene. Det er også den første betingelse for en varig fred.

Nyheter:

Flyangrep. Allierte bombefly angrep igår havne- og flyplasser på Sardinia. I La Madalena og i Terranova språnge de bombetreff på skip, lagerhus og ammunisjonsdepoter. De gjorde stor skade på flyplassene ved Alghero. Ferjeforbindelsen mellom Sicilia og det italienske fastland er også blitt angrepet, og øya Pantelleria er igjen blitt hjemløst. En tankbåt ved Sicilia blev truffet og satt i brand. Britiske bombefly angrep Messina natt til igår. Branden brøt ut i bygningene rundt oljelagerene. Skip i Egeerhavet og utafor vestkysten av Hellas blev angrepet av fly. Alle allierte fly kom tilbake i god behold fra disse operasjoner. Tysk kringling melder at Gagliari på Sardinia er blitt evakuert. - Industristrømsene i Dortmund i Tyskland brændt fremdeles igår etter det britiske flyangrep natten før, som er det kraftigste angrep mot en enkelt by hittil i hele krigen. Flyverne sier at under selve angrepet var hele målområdet et eneste sammenhengende flammehav. På 1 time blev det kastet over to tonn med bomber. Brandene raste så meget voldsomere som byens viktigste vanntilførsel var sterkt redusert på grunn av sprængningen av Mühndemningen. Oversvømmelsen etter denne hadde ennå ikke lagt sig. En sammenligning med Luftwaffes angrep på London høsten 1940 vil gi en forestilling av hvor voldsomt bombardementet av Dortmund var. Over Dortmund blev det på 1 time kastet 2000 tonn bomber over et område på 4 kv.km. Under den kraftige bombing av London blev det i løpet av tre måneder kastet med 8 000 tonn bomber over et areal på 1300 kv.km. Siden krigen begynte er nu 100 000 tonn bomber kastet ned over Tyskland. Chefen for den britiske bombekommando, Harries, uttaler at de neste 100 000 tonn vil bestå av enda større og farligere bomber som vil bli fraktet over på meget kortere tid. Et britisk kommuniko fastslår at det kraftige luftforsvar i Ruhr er fullstendig lammet. På slutten av angrepet var luftvernilden nølende og usikker, og til slutt streift bare noen søkelys over himlen. Tapet av 58 fly etter angrepet på Dortmund må betraktes som rimelig; fremheves det i London. - Britiske fly angrep igår en konvoi utenfor Nederland. Man tror at et av skipene sank. I natt angrep 7 britiske marinefly åtte tyske q-båter i Kanalsh. Man tror at tre blev senket og resten alvorlig skadet. Tre tyske fly blev skutt ned utafor Englands sydkyst idag. **Tunis.** I en melding fra Algier forteller BBCs korrespondent om en del av de forsyninger som tyskerne og italienerne lot bli igjen i Tunis. Han sier at han så flere etterlatte kjøretøier enn han kunde telle, et uhyre lager av flydeler og komplette motorer i fullstænd pakket ned i kasser. Det var lagre av radioer og elektrisk utstyr, telefon- og signalapparater samt svære mengder av proviant. Endelig fantes et depot av ammunisjon som inneholdt kuler og krutt nok til å føre et helt felttog.

Russland. Det blir meldt om et voldsomt slag der tanks deltar vest for Moskva i nærheten av Voliki Luki. Et tysk angrep sydvest for Moskva er slått tilbake. Siden 1 mai har russerne tatt meget våpenutstyr i Donetsområdet. På Kubanfronten fortsetter russerne bombingene nordøst for Noverossisk. Russiske fly senket igår ti skip i Svartehavet. 13 tyske fly blev ødelagt over Bataisk i nærheten av Rostov og ti over Fiskerhalvøya i Nordishavet.

Amerikas leveranser til Russland. President Roosevelt opplyste idag at Russland får mere våpen enn noe annet land. Den russiske presse offentliggjør idag den siste rapport om låne- og leiloven i sin helhet. Russland har førsterett til tanks og lastebiler, og 45 % av nybygde amerikanske fly er i årets første fem måneder skipt til Russland. Amerikanske og russiske ig ondrer arbeider sammen for å øke transportmulighetene i Den persiske bukt i påvente av den økende flom av forsyninger over denne ruten.

Den tidligere polske ambassadør i Moskva uttaler at Polen og Russland fremdeles står i samme leir i kampen for den samme sak, fullstændig seier over Tyskland. Samarbeide og forståelse vil overvinne alle vanskeligheter, sa han.